

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EURÓPSKA ÚNIA
Kohézny fond

OPERAČNÝ PROGRAM KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

BIO ODPAD A KOMPOSTOVANIE

1. ZÁHRADNÉ KOMPOSTOVANIE

Kompostovanie je riadený proces, pri ktorom z pôvodných organických látok vzniká organické hnojivo (kompost), vplyvom živých organizmov. Na to, aby správne fungoval, treba dodržiavať niekoľko základných pravidiel:

Obrázok: JRK Slovensko

1) Správna veľkosť kompostovaného materiálu:

Čím je kompostovaný materiál menší, tým sa rýchlejšie rozloží. Má totiž väčšiu plochu, na ktorú môžu mikroorganizmy pôsobiť. Ideálna veľkosť je približne ako veľkosť palca na ruke.

2) Správne zloženie kompostovaného materiálu:

Mäkké, šťavnaté a zelené dusíkaté látky (pokosená tráva, kuchynský biologický odpad...) musíme zmiešavať so suchšími uhlíkatými látkami, aby sa predišlo hnilobným procesom (piliny, lístie, slama, drewná štiepka, papier). Zjednodušene: keď pridáte do kompostéra 5-litrové vedierko kuchynského odpadu, mali by ste primiešať aj 5-litrové vedierko suchého odpadu. Je dobré si urobiť zásoby týchto suchých materiálov v čase ich hojného výskytu (na jeseň naložiť do veľkých vriec).

www.ZeroWasteSlovakia.sk

3) Dostatočný prístup vzduchu:

Kompostovanie je aeróbný proces, teda potrebuje prístup vzduchu. Bez neho kompost iba hnije a zapácha. Preto je nutné kompost prekopávať, ideálne aspoň raz za tri mesiace. Prekopávaním aj urýchľujete proces rozkladu.

4) Dostatočná vlhkosť:

Ak je kompost príliš suchý, celý proces sa spomaľuje, alebo až zastavuje. Ak je príliš vlhký, dochádza k hnitiu, niekedy až skysnutiu kompostu, čo sa prejaví zápachom. Ak máme teda kompost príliš vlhký, stačí primiešať suchý materiál. Ak je kompost príliš suchý, treba ho poliať a premiešať (alebo nechať otvorené veko počas dažďa). Pri pokročilejšom rozklade sa dá optimálna vlhkosť zistiť jednoduchým spôsobom: hrst kompostovacieho materiálu sa stisne v ruke, pričom by sa medzi prstami malo objaviť len niekoľko kvapiek tekutiny. Po roztvorení ruky by mal materiál zostať pohromade.

Čo patrí do kompostu?

ÁNO!

- ✓ ZELENINA, OVOCIE, TRÁVA
- ✓ PAPIEROVÉ VRECKOVKY
- ✓ ROLKY Z WC PAPIERA
- ✓ KRABICA Z VAJÍČOK (bez nálepky)
- ✓ KÁVA

NIE!

- × ŽIVOČÍŠNY ODPAD:
x mäsové výrobky
x mliečne výrobky
x vajíčka
- × VARENÉ JEDLO a PEČIVO
- × VLHČENÉ UTIERKY
- × KOMPOSTOVATEĽNÝ PLAST (sáčky, riady, príbory...)
- × ČAJOVÉ VREČÚŠKA

??

- ? ŠUPKY Z CITRUSOV A BANÁNOV
- ? ŠKRUPINY Z VAJÍČOK
- ? PAPIEROVÉ VRECKOVKY

2. VERMIKOMPOSTÉR

Kompostovať sa dá aj v interiéri pomocou vermikompostéra. Je to vlastne poschodová nádoba, v ktorej žijú dážďovky a krmíte ich bio odpadom z kuchyne. Netreba sa toho báť, dážďovky sú svetloplaché a ani im nenapadne vyliezať z krabice, keďže okrem tmy tam majú aj príjemné vlhko a kopec potravy. Nieкто chová rybičky či škrečka a vy môžete chovať dážďovky.

Aj pri vermikompostovaní treba dodržiavať základné kompostovacie pravidlá popísané vyššie a ešte zopár navyše:

- 1) Dážďovky je ideálne kŕmiť pravidelne 1- až 2-krát týždenne.
- 2) Vyhýbať sa aromatickej zelenine (cibuľa, cesnak, zázvor, citrusy). Dážďovky ich neľúbia, nebudú to jesť a začne vám to v kompostéri plesnivieť.
- 3) Ideálna teplota pre dážďovky je 18 °C až 25 °C. Už pri teplote 10 °C strácajú apetít a pod nulou majú dokonca problém prežiť. Problém im robia aj vysoké teploty. Pri 35 °C sa vám už môžu uvariť. Práve z tohoto dôvodu treba mať vermikompostér radšej v interiéri a nie na balkóne.

Koľko dážďoviek potrebujete na založenie vermikompostu?

Štatistiky hovoria, že 3-členná domácnosť vyprodukuje 250g bio odpadu denne. Na toto množstvo si potrebujete zaobstarať 500g kalifornských dážďoviek.

www.ZeroWasteSlovakia.sk

3. ELEKTRICKÝ KOMPOSTÉR

V interiéri sa dá kompostovať aj elektrickým kompostérom. Kompost vytvorí do 24 hodín a môžete do neho hádzať aj živočíšny odpad. A nie je nutné také striktné dodržiavanie zásad kompostovania. Elektrický kompostér však nevytvorí klasický kompost, ale skôr takú nadrobno nasekanú suchú zmes, ktorú musíte zapracovať do pôdy. Nedá sa použiť priamo na sadenie. Nevýhodou je však cena a vplyv na životné prostredie. Ide totiž o elektrický spotrebič a pri jeho výrobe bolo minuté veľké množstvo zdrojov a vzniklo slušné množstvo CO₂. A skôr či neskôr sa stane odpadom, ktorý zatiaľ nevieme dokonale zrecyklovať. Dáva zmysel skôr pre reštaurácie, jedálne, veľké firmy či festivaly. Väčšina z nich vie dokonca spracovať aj rôzne kompostovateľné obaly na jedlo.

4. BOKASHI

Bokashi metóda je anaeróbny fermentačný proces rozkladania bio odpadu, teda fermentácia zvyškov bez prístupu vzduchu. Rozklad prebieha za pomoci mikroorganizmov a baktérií (tzv. bokashi mix), pridávaných do kompostéra spolu s vkladným bio odpadom. Jednoducho nasypete bio dopad do kompostéra, posypete zmesou bokashi, utlačíte a vzduchotesne uzavriete. Po naplnení treba nechať zmes dozrievať 14 dní. Výsledný materiál (sfermentovaný bio odpad) treba následne zapracovať do pôdy alebo zamiešať do záhradného kompostéra, kde sa tento materiál rýchlo rozloží (2 týždne).

Veľká výhoda bokashi kompostovania je možnosť kompostovať aj živočíšne zvyšky. Nevýhodou je, že si vyžaduje ešte následný rozklad v komposte či v pôde.

www.ZeroWasteSlovakia.sk

**Projekt je finančne podporený
z Európskeho kohézneho fondu.**

Európska únia

Kohézny fond

OPERAČNÝ PROGRAM
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA